P10_TA(2024)0025

Mobilizacija Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji: zahtjev EGF/2024/001 BE/Match-Smatch

Rezolucija Europskog parlamenta od 22. listopada 2024. o Prijedlogu odluke Europskog parlamenta i Vijeća o mobilizaciji Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji za radnike koji su proglašeni viškom na temelju zahtjeva Belgije – EGF/2024/001 BE/Match-Smatch (COM(2024)0275 – C10-0101/2024 – 2024/0226(BUD))

(C/2025/492)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir prijedlog Komisije upućen Europskom parlamentu i Vijeću (COM(2024)0275 – C10-0101/2024),

— uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/691 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. travnja 2021. o Europskom fondu za prilagodbu globalizaciji za radnike koji su proglašeni viškom (EGF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1309/2013 ([1]) („Uredba o EGF-u”),

— uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU, Euratom) 2020/2093 od 17. prosinca 2020. kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021. – 2027. ([2]), kako je izmijenjena Uredbom (EU, Euratom) 2024/765 ([3]), a posebno njezin članak 8.,

— uzimajući u obzir Međuinstitucijski sporazum od 16. prosinca 2020. između Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o proračunskoj disciplini, suradnji u proračunskim pitanjima i dobrom financijskom upravljanju te novim vlastitim sredstvima, uključujući plan za uvođenje novih vlastitih sredstava ([4]), a posebno njegovu točku 9.,

— uzimajući u obzir pismo Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja,

— uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračune (A10-0009/2024),

A. budući da je Unija uspostavila zakonodavne i proračunske instrumente kako bi pružila dodatnu potporu radnicima suočenima s posljedicama velikih strukturnih promjena u tokovima svjetske trgovine ili svjetske financijske i gospodarske krize te kako bi im se pomoglo da se ponovno uključe na tržište rada; budući da se ta pomoć ostvaruje u obliku financijske potpore radnicima i poduzećima za koja su radili;

B. budući da je Belgija podnijela zahtjev EGF/2024/001 BE/Match-Smatch za financijski doprinos iz Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji (EGF) nakon što je ukupno 513 radnika ([5]) proglašeno viškom u gospodarskom sektoru razvrstanom u odjeljak 47 NACE-a Rev. 2 (Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima) u pokrajinama Hainaut (BE32), Liège (BE33) i Namur (BE35) s 444 otpuštanja u referentnom razdoblju za zahtjev od 11. prosinca 2023. do 11. travnja 2024. i 69 otpuštanja prije ili nakon tog referentnog razdoblja;

C. budući da se zahtjev odnosi na 444 radnika proglašena viškom u poduzeću Match-Smatch unutar referentnog razdoblja;

D. budući da se zahtjev odnosi na 69 radnika koji su proglašeni viškom prije ili nakon četveromjesečnog referentnog razdoblja, pri čemu se može utvrditi jasna uzročna veza s događajem koji je doveo do prestanka djelatnosti radnika koji su proglašeni viškom tijekom referentnog razdoblja u skladu s člankom 6. drugim stavkom. Uredbe o EGF-u;

([1]) SL L 153, 3.5.2021., str. 48., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/691/oj.
([2]) SL L 433 I, 22.12.2020., str. 11., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj.
([3]) Uredba Vijeća (EU, Euratom) 2024/765 od 29. veljače 2024. o izmjeni Uredbe (EU, Euratom) 2020/2093 kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021. – 2027. (SL L, 2024/765, 29.2.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/765/oj).
([4]) SL L 433 I, 22.12.2020., str. 28., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.
([5]) U smislu članka 3. Uredbe o EGF-u.

E. budući da se zahtjev temelji na intervencijskim kriterijima iz članka 4. stavka 2. točke (a) Uredbe o EGF-u kojom se zahtijeva prestanak djelatnosti najmanje 200 radnika koji su proglašeni viškom tijekom referentnog razdoblja od četiri mjeseca u poduzeću u državi članici, uključujući radnike proglašene viškom kod dobavljača i daljnjih proizvođača i/ili samozaposlene osobe koje su prestale sa svojom djelatnošću;

F. budući da je belgijski sektor maloprodaje prehrambenih proizvoda zabilježio znatan pad prodanih količina 2023. zbog energetske i inflacijske krize te povećane prekogranične kupovine i e-trgovine;

G. budući da se poduzeće Match-Smatch već nekoliko godina suočava s teškom ekonomskom situacijom i da je 2022. prijavilo bruto operativni gubitak od 36,5 milijuna EUR te da je, kako bi se spriječilo daljnje gomilanje gubitaka, poduzeće Match-Smatch prihvatilo ponudu grupe Colruyt za kupnju 57 od 84 trgovine u rujnu 2023., uz preuzimanje osoblja trgovina (1 069 osoba); budući da je, osim toga, osam trgovina prodano poduzećima Carrefour, Delhaize, Intermarché i Delfood;

H. budući da je zbog toga ukupno 513 zaposlenika proglašeno viškom u postupku kolektivnog otpuštanja: 339 zaposlenika 19 trgovina za koje nije bilo moguće pronaći kupca, kao i 174 zaposlenika sjedišta poduzeća Match-Smatch;

I. budući da su ispunjeni zahtjevi utvrđeni nacionalnim zakonodavstvom i zakonodavstvom Unije o kolektivnom otpuštanju;

J. budući da su kvalificiraniji radnici postali traženiji na belgijskom tržištu rada zbog gospodarske krize uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19 pa je bivšim radnicima u poduzeću Match-Smatch otežano ponovno uključivanje na tržište rada;

K. budući da bi financijski doprinos iz EGF-a ponajprije trebao biti usmjeren na aktivne mjere politike tržišta rada i usluge prilagođene potrebama čiji je cilj brza reintegracija korisnika na dostojanstvena i održiva radna mjesta u istom ili drugom sektoru, pri čemu ih treba pripremiti na zelenije i digitalnije europsko gospodarstvo;

L. budući da se revizijom višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) maksimalni godišnji iznos EGF-a smanjuje sa 186 milijuna EUR na 30 milijuna EUR (u cijenama iz 2018.), kako je utvrđeno člankom 8. Uredbe (EU, Euratom) 2020/2093 kako je izmijenjena Uredbom (EU, Euratom) 2024/765; budući da bi Komisija trebala pomno pratiti provedbu EGF-a i da bi sve institucije trebale poduzeti sve potrebne mjere kako bi se pobrinule za to da, unatoč rezovima, otpušteni radnici mogu računati na solidarnost Unije zahvaljujući potpori iz EGF-a;

1. slaže se s Komisijom da su uvjeti iz članka 4. stavka 2. točke (a) Uredbe o EGF-u ispunjeni i da Belgija u skladu s tom Uredbom ima pravo na financijski doprinos u iznosu od 2 661 564 EUR, odnosno 85 % ukupnog troška od 3 131 252 EUR, što obuhvaća troškove za personalizirane usluge u iznosu od 3 009 752 EUR i troškove za aktivnosti pripreme, upravljanja, informiranja i promidžbe te kontrole i izvješćivanja u iznosu od 121 500 EUR;

2. napominje da su belgijske vlasti zahtjev podnijele 3. lipnja 2024. te da je, na temelju dodatnih informacija koje je Belgija pružila, Komisija dovršila ocjenjivanje zahtjeva 16. rujna 2024. i o tome istoga dana obavijestila Parlament;

3. napominje da se zahtjev odnosi na 513 radnika koji su proglašeni viškom i koji su prestali obavljati svoju djelatnost u poduzeću Match-Smatch; konstatira, nadalje, da će ukupno 365 radnika koji su proglašeni viškom biti ciljani korisnici te se očekuje da će sudjelovati u mjerama;

4. napominje da je Belgija podnijela zahtjev za sufinanciranje iz EGF-a isključivo za potporu bivšim radnicima poduzeća Match-Smatch koji žive u Valoniji, s obzirom na stanje na regionalnom tržištu rada (stopa nezaposlenosti od 8,2 % za 2023.) i zato što je više od 70 % otpuštanja koncentrirano u Valoniji;

5. napominje da je polovina otpuštenih radnika poduzeća Match-Smatch (46 %) starija od 50 godina, što je dobna skupina koja se suočava s većim preprekama zapošljavanju, i da je u posljednjem tromjesečju 2023. postojala razlika od 18,3 postotna boda između stope zaposlenosti za dobnu skupinu od 20 do 54 godine (76,8 %) i stope zaposlenosti za dobnu skupinu od 55 godina (58,5 %) na nacionalnoj razini ([6]); stoga ističe da će prekvalifikacija i usavršavanje radnika u skladu sa zahtjevima tržišta rada za kvalificirana radna mjesta biti izazov, posebno s obzirom na velik broj osoba otpuštenih u isto vrijeme;

6. pozdravlja činjenicu da je Belgija, nakon savjetovanja s ciljanim korisnicima, njihovim predstavnicima i socijalnim partnerima, sastavila koordinirani paket usluga prilagođenih potrebama kako bi pogođena područja i cjelokupno tržište rada u budućnosti postali održiviji i otporniji;

([6]) Emploi et chômage (13. lipnja 2024.). Chiffres. (Belgijski zavod za statistiku. Pregled zaposlenosti i nezaposlenosti).

7. podsjeća da se usluge prilagođene potrebama koje će se pružati radnicima i samozaposlenim osobama sastoje od sljedećih mjera: usluge informiranja, profesionalna orijentacija i pomoć pri traženju zamjenskog posla, osposobljavanje, prekvalifikacija i stručno osposobljavanje, podrška i doprinos za osnivanje poduzeća te poticaji i naknade;

8. podsjeća da belgijske vlasti moraju osigurati da ravnopravnost muškaraca i žena i integracija rodne perspektive budu sastavni dio provedbe mjera i da se promiču tijekom cijelog razdoblja provedbe;

9. podsjeća da belgijske vlasti moraju priznati izvor financiranja, kao i jamčiti vidljivost financiranja Unije, te isticati dodanu vrijednost Unije do koje je došlo zahvaljujući intervenciji, i to pružanjem koherentnih, učinkovitih i ciljanih informacija različitoj publici, uključujući usmjerene informacije korisnicima, lokalnim i regionalnim vlastima, socijalnim partnerima, medijima i javnosti;

10. pozdravlja činjenicu da su se Regionalna javna služba za zapošljavanje i strukovno osposobljavanje Valonije (Le Forem), sindikati (FGTB i CSC) i drugi partneri sastali više puta u 2024. kako bi se bolje razumjele potrebe radnika za prekvalifikacijom, da se savjetovalo i sa socijalnim savjetnicima koji su pratili radnike nakon njihova otpuštanja te da su ti sastanci rezultirali usklađenim paketom mjera EGF-a koji je u skladu s člankom 7. stavkom 4. Uredbe o EGF-u;

11. pozdravlja uključivanje modula o kružnom gospodarstvu i učinkovitoj uporabi resursa, koji je razvijen za bivše radnike Swissporta (EGF/2020/005 BE/Swissport) kao dio standardne ponude osposobljavanja Regionalne javne službe za zapošljavanje i strukovno osposobljavanje (Forem), koja će se sufinancirati iz Europskog socijalnog fonda plus (ESF+); u tom kontekstu ponavlja važnu ulogu koju bi Unija trebala imati u pružanju odgovarajućih kvalifikacija za dvostruku transformaciju; snažno podupire činjenicu da će se u razdoblju 2021. 2027. potporom iz EGF-a nastaviti iskazivati solidarnost s relevantnim osobama te pritom zadržati fokus na posljedicama restrukturiranja na radnike; poziva na to da se u budućim zahtjevima u što većoj mjeri ostvari dosljednost politike;

12. smatra da je društvena odgovornost Unije otpuštenim radnicima omogućiti stjecanje potrebnih kvalifikacija za digitalnu i zelenu transformaciju industrije i gospodarstva Unije, što će utjecati i na tržište rada; stoga poziva na to da se posebna pozornost posveti kvalificiranom i relevantnom obrazovanju, uključujući strukovno osposobljavanje;

13. napominje da je Belgija ciljanim korisnicima počela pružati usluge prilagođene potrebama 1. siječnja 2024. i da će stoga razdoblje prihvatljivosti rashoda za spomenute mjere u vezi s financijskim doprinosom iz EGF-a trajati od 1. siječnja 2024. do datuma koji nastupi 24 mjeseca nakon datuma stupanja na snagu odluke o financiranju;

14. napominje da Belgija od 22. rujna 2023. snosi administrativne izdatke provedbe EGF-a te da rashodi za aktivnosti pripreme, upravljanja, informiranja i promidžbe te kontrole i izvješćivanja stoga ispunjavaju uvjete za financijski doprinos iz EGF-a od 22. rujna 2023. do datuma koji nastupi 31 mjesec nakon stupanja na snagu odluke o financiranju;

15. naglašava da su belgijske vlasti potvrdile da za prihvatljive mjere nije dodijeljena pomoć iz drugih financijskih instrumenata ili fondova Unije te da će se u pristupu predloženim mjerama i u njihovoj provedbi poštovati načela jednakog postupanja i nediskriminacije;

16. ponovno ističe da pomoć iz EGF-a ne smije zamijeniti mjere za koje su prema nacionalnom pravu ili kolektivnim ugovorima odgovorna poduzeća kao ni bilo kakve naknade ili prava radnika proglašenih viškom, kako bi se osigurala potpuna dodatnost te pomoći; podsjeća da države članice koje podnose zahtjev za financijsku potporu iz EGF-a moraju osigurati da su ispunjeni uvjeti utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije o kolektivnom otpuštanju te da se predmetno poduzeće u skladu s time pobrinulo za svoje radnike;

17. odobrava Odluku priloženu ovoj Rezoluciji;

18. nalaže svojoj predsjednici da potpiše ovu Odluku zajedno s predsjednikom Vijeća te da je da na objavu u *Službenom listu Europske unije*;

19. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju, zajedno s njezinim Prilogom, proslijedi Vijeću i Komisiji.

PRILOG

ODLUKA EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o mobilizaciji Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji za radnike koji su proglašeni viškom na temelju zahtjeva Belgije – EGF/2024/001 BE/Match-Smatch

(Tekst ovog priloga nije naveden ovdje budući da odgovara konačnom aktu, Odluci (EU) 2024/2854.)